

Dommertyper

Det var på papiret en rigtig spændende weekend. Slutkampe i Africa Cup of Nations samt 4. runde i FA-cup'en i England, som typisk er dér, hvor de store overraskelser kommer. Der var også en lille flok overraskelser denne gang, ikke mindst Bournemouths nederlag hjemme til Boreham Wood fra National League. Godt nok ligger Boreham Wood pænt fremme og er med i kapløbet for at rykke op i League 2, men under normale omstændigheder burde de ikke være et problem for et Championship-hold. Ikke underligt, at Bournemouths træner lignede en tordensky under udbrud, da han forlod banen efter 0-1 nederlaget.

Men der var ikke de store dommermæssige ting at bekymre sig om i den runde. Jo, bevares, et par VAR-interventioner, men ikke noget, der kan få folk til at rejse sig markant i sæderne. Finalen i Africa Cup of Nations plejer altid at kunne trække nogle gode overskrifter, men Senegal og Egypten formåede ikke at kreere noget specielt dramatisk set fra et dommermæssigt synspunkt. Faktisk var det en temmelig tam affære. Der var et tidligt straffespark, som Senegal brændte, og i sidste ende landede vi så med en straffesparkskonkurrence, som Senegal kørte hjem – og efter min ringe mening fuldt fortjent, som kampen havde udviklet sig.

I virkeligheden var kampens dramatiske, men også pænt diskrete, højdepunkt vel, da dommer Gomes efter at have udvist engleblid tålmodighed ikke længere gad høre på Salahs protester og rakte både fløjte og kort frem til ham, som om han ville sige 'Du kan bare overtage'. Det ville Salah trods alt ikke. Det giver mig mindelser om den legendariske hollandske dommer Leo Horn, som i en Europa-Cup-finale tilbage i de tidlige 1960'ere simpelthen kastede sin fløjte ned på jorden og bad en spiller samle den op, hvis han mente, at han kunne gøre det bedre. Samme resultat.

Hvilket leder mig til et helt andet punkt, nemlig dommernes personlighed. Man kan på ingen måde sammenligne datidens fodbold med nutidens, for tiderne og tempoet har ændret sig radikalt. Adskillige af de dommertyper, som vi alle, inklusive mig selv, beundrede dengang, ville ikke overleve fem minutter i nutiden. Selv inden for de seneste ti år er tingene skiftet voldsomt. Og det er ikke bare et spørgsmål om (manglende) autoritetstro hos nutidens spillere og ikke mindst ungdom, men de fysiske krav og også kravene til konfliktløsning er blevet meget anderledes. Det kan man godt begræde, men dommerne er jo nødt til at følge med kravene, lige så vel som spillerne er det.

Derfor piner det mig også, hver gang jeg hører flosklen om, at 'Den bedste dommer er ham, som man ikke lægger mærke til'. Det er selvfølgelig helt fint, hvis tingene bare kører, og alle er flinke og venlige, men sådan er den virkelige verden sjældent. Når der er brug for at markere sig, er det helt essentielt, at dommeren træder i karakter. Man kan bare se på Champoins League-kampene, hvor forskelligt det kan gøres. Vi har da alle en dommertype, som vi foretrækker frem for andre – uanset de faglige præstationer – men det er et rent personligt bud og må aldrig komme til at skygge for det overordnede formål: hvordan fik dommeren egentlig afviklet foretagendet? Det er og bliver en rent personlig betragtning, på samme måde som nogle foretrækker det ene lands rødvin frem det andet. Der er fremragende dommere af alle typer, og det kommer aldrig til at influere på, hvad jeg vurderer ude i felten. Jeg kan sagtens komme med forbedringsforslag, men grundlæggende kan man jo ikke lave om

på folks personlighed. Det kommer der sjældent noget godt ud af. Så bliver det pludselig noget tillært i stedet for noget intuitivt – og så går det galt den dag, hvor man møder noget, som man ikke lige kan putte ned i en kasse, som man har bygget på forhånd. Følingen med spillet og løsningsmodellerne skal på en eller anden måde ligge i knoglerne. Man kan læse sig til meget – men omsætningen i praksis er ikke altid den letteste.

Jeg har set rigtig mange dommere, som var frygtelig skarpe til deres teori, men faldt helt igennem, når de skulle have med mennesker at gøre og omsætte det til praksis. Teorien er en forudsætning, for vi skulle gerne have afviklet kampene efter de samme regler, men forvaltningen i praksis er det afgørende. Lovbogen er forsynet med tilpas megen elastik til, at man kan finde fornuftige løsninger på nærmest alt, medmindre noget er direkte foreskrevet. Og lovbogen kan godt bøjes (jævnfør den gamle traver 'bagatelagtige eller tvivlsomme forseelser'), men den må trods alt ikke bøjes så meget at ryggen knækker, og bladene falder ud. De tre vigtigste ord i fodboldloven er fremdeles 'efter dommerens skøn'.

Det var en lang smøre, men den er til dels foranlediget af, at jeg jævnligt får spørgsmålet 'Hvorfor er dommerne ikke som i gamle dage?' (og så kommer der gerne et par navne på banen). Og det hurtige og måske småflabede svar er, at spillet er heller ikke, som det var i gamle dage. Vi kan sagtens lave en nostalgi-klub, men det er jo nutidens problemer, som vi skal forsøge at håndtere. Så kan man begræde tidernes forfald – men det er jo svært at lave om på. Vi er nødt til at tage det bedste af det gamle – og så supplere med det, som nye tider kræver.

For nu at falde tilbage på fodboldloven, som den klumme jo egentlig primært burde handle om, har en læser spurgt ind til den situation, hvor en målmand med bolden i hænderne er helt ude på kanten af feltet, slipper bolden og sparker den ud. Det er hans opfattelse, at målmanden teknisk set ofte har hånd på bolden uden for feltet, før den slippes.

Lad mig starte med at sige, at det vil kræve et TV-kamera direkte på straffesparksfeltets linje for at kunne afgøre det, og jeg har ikke indtryk af, at det er et generelt problem, selvom der selvfølgelig altid kan være grænsetilfælde (ikke mindst for de tilskuere, som er placeret lige ud for linjen og blot ser målmanden sparke til bolden uden for feltet – uden lige at have styr på de finere detaljer i reglerne).

Men lad os tage målmanden kort: han må tage bolden forsætligt med hænderne inden for sit eget straffesparksfelt (hvor blot en berøring med linjen tæller med). Når han har kontrol over bolden, har han seks sekunder til at skille sig af med den (de seks sekunder kan godt blive til mere, men det er en helt anden historie og en helt anden klumme) – og i den periode kan ingen anden spiller på lovlig vis få bolden fra ham. I tidligere tider kunne vi bruge en hel instruktionsaften på at gennemgå målmanden, som faktisk var en ret kompliceret sag med fiste/gribe, fiste/fiste osv. Nu om stunder er det instruktionsmæssigt et spørgsmål om minutter.

Men der er en enkelt interessant detalje, nemlig at enhver spiller, der forsøger at få bolden fra målmanden, når han har bolden under kontrol, skal straffes med et indirekte frispark (og ikke nødvendigvis en advarsel, som mange tror). Dette gælder også, når målmanden forsøger at skille sig af med bolden, f.eks. ved at sparke til den. De betyder, at når målmanden som vanligt kaster bolden en halv meter fram for at få et fornuftigt udspark, må man heller ikke pille bolden fra ham, selv om den teknisk set hænger i luften og har forladt målmandens hænder.

Af en eller anden grund har vi nogle gange inden for det sidste par måneder mødt den opfattelse, at det måtte man godt, hvis bolden var uden for straffesparksfeltet – altså den situation, hvor målmanden var helt ude på kanten af feltet og havde kastet bolden frem for efterfølgende at sparke til den. Bare for at slå fast (og nok primært for dommerlæsere – alle andre er nok inderligt ligeglade): det er fuldstændig ligegyldigt, om bolden er inden for eller uden for feltet – hvis målmanden er i færd med at skille sig af med den, må man ikke nappe den fra ham.

Vi glæder os alle til at skulle igang igen. Champions League starter i næste uge, og så følger Superligaen hastigt efter.